

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช

The Instructional Leadership of School Administrators Under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area

ประเสริฐ เนียมแก้ว^{1*}, นพรัตน์ ชัยเรือง¹ และ วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล¹
Prasert Niamkaew^{1*}, Napparat Chairuang¹ and Veeravan Jongjit Sirijirakal¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้น 323 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามประเภทของโรงเรียนใช้ t-test และประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ F-test วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการนิเทศการสอน

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและประเภทของโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

¹ Education Administration, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Nakhon Si Thammarat Province 80280

* E-mail: krusert1@gmail.com

Received: 14 November 2011; Accepted: 16 August 2013

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the Instructional Leadership of school administrators under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas and, 2) to compare Instructional Leadership of School Administrators under The Office of Nakhon Si Thammarat Educational Service Areas by school size and work experience.

The sample was consisted of 323 Teachers under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas by stratified random sampling techniques. The instruments used in the research were questionnaires. The data were analyzed by SPSS for Windows Program to acquire percentage, arithmetic mean, and standard deviation. Moreover, t-test and F-test were employed to compare opinions of teachers, categorized by work experience and school size, respectively.

The finding were:

1. The Leadership of school Administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas, it was in high level. Considering that it was also found the average maximum is developing teaching and learning process. Followed by the measurement and evaluation and aspects with an average minimum of supervision and teaching.

2. The Leadership of school Administrators Under The Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Areas according the opinions of teachers, categorized by work experience and school size it was totally found that their opinions were significantly different at a level .05.

Key words : The Instructional Leadership of School Administrators, The Leadership

บทนำ

ในปัจจุบันเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านการศึกษา และด้านสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงประเทศต่าง ๆ ในภูมิภาคของโลกเข้าด้วยกัน ทำให้การสื่อสารด้วยข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้โลกเหมือนไร้พรมแดน ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงและสร้างขีดความสามารถในการพึ่งตนเองและการแข่งขันซึ่งข้อมูลข่าวสารที่มีอย่างหลากหลายสามารถแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรง ภาวะเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการอยู่รอดในองค์กร ถ้าหากองค์กรใดที่สามารถยืนหยัดอยู่ได้ องค์กรนั้นจะต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ตลอดจนมีความรู้ความสามารถ

ในอันที่จะพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (3) ได้กำหนดไว้ว่า รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในระดับและทุกระดับให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนให้มีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัยการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2551-2555) ได้เสนอนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในช่วงปี พ.ศ. 2551-2555 ด้านที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถ้าสถานศึกษามี

ระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ เพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องการยกระดับคุณภาพผู้เรียนทุกคนให้มีพัฒนาการเหมาะสมกับวัย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น มีคุณธรรมและสำนึกความเป็นไทย โดยเน้นการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ เชื่อมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีความสามารถด้านเทคโนโลยี โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความถนัดและเต็มตามศักยภาพ

จากการประเมินผลตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 [4] ได้ระบุว่าคุณภาพการศึกษาของไทยมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกันเพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ปัจจัยที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของไทยต่ำนั้นเนื่องมาจากความด้อยคุณภาพของครู รวมทั้งหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์ และสื่อการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผล การขาดระบบการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ปกครอง ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นภาระความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับผลคะแนนเฉลี่ย 3 รายวิชาจากการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (National Test) ปี 2553 นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 33-84 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาษาอังกฤษ 31.75 คะแนน และค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา 64.75 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนระหว่างปีการศึกษา 2551 กับ 2552 พบว่า คะแนนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น แต่วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ต่ำลง ส่วนผลสอบโอเน็ตชั้น ม.3 พบว่า แต่ละวิชาส่วนใหญ่ได้คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 22-56 คะแนน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ภาษาอังกฤษ 22.54 คะแนน และค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สุขศึกษาและพลศึกษา 56.70 คะแนน

การบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพจะดำเนินไปได้ ต้องอาศัยบุคคลสำคัญในการดำเนินการจัดการกิจการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ คือผู้บริหารสถานศึกษานั้นเอง ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญจะต้องบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการกำกับ นิเทศ ติดตามการสอนของครู และจะต้องใช้ภาวะผู้นำให้เกิดประโยชน์และเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร รวมทั้งพัฒนาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน ผู้บริหารจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม และประเมินผลการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของการศึกษาของชาติ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำและมีลักษณะเฉพาะหลายประการที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนให้มากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการเพื่อดำเนินการให้นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน [1] โดยจะต้องปรับปรุงพันธกิจของโรงเรียนประชาสามัคคีเป้าประสงค์ของโรงเรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ส่วนที่มีอิทธิพลมากที่สุดในการภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาคือการจัดทำพันธกิจของโรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 มีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เพราะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางด้านวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 แต่ปัจจุบันยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ดี เนื่องจากมีเหตุปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษา แต่ถ้าหากมีการศึกษาและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง และผู้บริหารมีความตระหนักต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ มีขีดความสามารถสูงในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้ครอบคลุมตามแนวทางการจัดการศึกษา ก็จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เพื่อใช้เป็นแนวทางแก่ผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองทางด้านวิชาการ และทำให้การพัฒนาทางวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีภาวะผู้นำทางวิชาการแตกต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช

ปีการศึกษา 2554 คือ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4,743 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2,647 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,390 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 จำนวนทั้งสิ้น 7,390 คน ซึ่งสุ่มมาเป็นตัวอย่างและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรอย่างง่ายของ ยามาเน่ [2] ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนจำนวน 323 คน การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ทั้ง 4 เขต เป็นชั้น เพื่อให้กระจายทุกเขตจึงใช้ประเภทของโรงเรียนตามอำเภอในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วสุ่มตัวอย่างโรงเรียนตามสัดส่วนแต่ละชั้นภูมิด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลาก ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 323 คน

3. ขอบเขตเนื้อหาการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านด้วยกันเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ วินด์และดิมมอค (Windy & Dimmock), อับเบน และฮิวส์ (Ubben & Hughes, 1987), เดวิส และโทมัส (Devis & Thomas, 1989), เซย์ฟาร์ธ (Seyfarth, 1999), คาร์ล ดี กลิดแมน, ไซเฟน พี กอร์ดอน และโจวิตา เอ็ม รอส กอร์ดอน (Carl D. Glickman, Stephen P. Gordon & Jovita M. Ross - Gordon) และผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์แนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร หลักสูตร ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการ

วัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการสอน และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 ประเภทโรงเรียน

1.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา

1.1.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

1.2.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.2.2 ตั้งแต่ 5 – 10 ปี

1.2.3 มากกว่า 10 ปี

2. ตัวแปรตามภาวะผู้นำทางวิชาการมีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียน

การสอน

2.3 ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

2.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล

การเรียนรู้

2.5 ด้านการนิเทศการสอน

2.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา

คุณภาพการศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช

2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาใช้กำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช

3. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการและส่งเสริม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 4,743 คน และครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 2,647 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 7,390 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2554 ซึ่งสุ่มมาเป็นตัวอย่างและกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรอย่างง่ายของยามานะ [2] ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 323 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประเภทของโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษา และเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่มีครูผู้สอน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์จำนวน 323 ฉบับ ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 272 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่ และร้อยละ และนำผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และการแปลผล 5 ระดับ [3]

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One -Way ANOVA) หากพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สรุปผลการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศการสอน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านพัฒนากระบวนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านการนิเทศการสอน

การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี และมากกว่า 10 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ผู้ดำเนินการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการสอนและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา และงานวิชาการยังเป็นงานหลัก เป็นงานส่วนใหญ่ที่สุดของระบบ เป็นงานที่เป็นหัวใจของสถานศึกษา งานวิชาการจึงกลายเป็นงานที่เป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นสถานศึกษาใดที่งานวิชาการก้าวหน้าหรือเป็นเลิศ สถานศึกษานั้นมักมีชื่อเสียงเป็นที่นิยม เป็นที่ยอมรับ ส่วนสถานศึกษาใดงานวิชาการล้าหลังหรือไม่เป็นเลิศ สถานศึกษานั้นจะไม่เป็นที่นิยม ขาด

ความศรัทธา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา วิญญูโสภิต [6]

พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร ในภาพรวมผู้บริหารมีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรุพหิจิต ไบลี [8] ที่พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวิรุพหิจิต ไบลี [8] พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 1-2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช จำแนกตามประเภทโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเป็นขยายโอกาสทางการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการนิเทศการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารมีการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถให้มีมาตรฐานตามตำแหน่ง ประกอบกับการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และเตรียมรับการประเมินจากภายนอก ทำให้ผู้บริหารทุกคนเกิดความตระหนักและตื่นตัวในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชทุกเขต จัดอบรมแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษา ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่โรงเรียนคุณภาพให้แก่ครูและผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาใน

โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จึงมีภาวะผู้นำทางวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสุรีย์ สุทธะวัฒน์ [5] ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอเนินมะปราง จังหวัดระยอง เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกิ่งอำเภอเนินมะปรางจังหวัดระยอง เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจำแนกตามประสบการณ์ พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้รับการพัฒนาให้มีความรู้หรือสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานก่อนการเข้าสู่ตำแหน่ง ซึ่งมีสมรรถนะหลัก คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การบริหารที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และสมรรถนะประจำสายงาน คือ การวิเคราะห์สังเคราะห์ และการวิจัย การสื่อสารและการจูงใจ การพัฒนาศักยภาพบุคคล และการมีวิสัยทัศน์

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา จึงจัดทำโครงการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศตามโครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ประจำปีงบประมาณ 2554 เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ยกระดับคุณภาพสถานศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระชาติ วิลลศรี (2549) ที่ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า 1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความ

คิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 2) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ด้านการนิเทศ และการประเมินผลด้านการสอน ด้านการตรวจสอบ ความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา ซึ่งเป็นการบ่งชี้ถึงประเด็นสำคัญที่เป็นผลกระทบต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออธิบายให้ข้อเสนอแนะ ทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 มุมมองและแนวโน้มการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าด้านการนิเทศการสอน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และนโยบายที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ ควรใช้

ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุง และถือเป็นนโยบายสำคัญระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งที่ให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความตระหนัก และเห็นความสำคัญของกระบวนการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษา และเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติสำหรับพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งใหม่ และหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา

1.1.2 สถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษา

กำหนดการนิเทศการเรียนการสอนเป็นนโยบายสำคัญในการบริหารจัดการศึกษา และที่สำคัญผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน และสามารถนิเทศการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีการนิเทศการสอนของครูอย่างจริงจังทุกภาคเรียนโดยจัดทำปฏิทินการนิเทศ ซึ่งแจ้งบทบาทการนิเทศ การรับการนิเทศ รวมทั้งสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ ในการนิเทศ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.1.3 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งที่ผ่านมานั้นจะเห็นว่าสถานศึกษาหลายแห่ง ยังขาดการประเมินผลการใช้หลักสูตร และสถานศึกษาไม่สามารถอธิบายได้ว่าหลักสูตรสถานศึกษามีสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง

1.1.4 ผู้บริหารควรดำเนินการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจวิทยาการวิจัย ขาดเทคนิควิธีวิจัยที่ถูกต้อง และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไข พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ได้กำหนดไว้ว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพราะฉะนั้นผู้บริหารควรนำ

ผลการวิจัยนี้ไปดำเนินการเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

1.1.5 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการใช้สื่อเทคโนโลยีให้มากขึ้น เนื่องจากนโยบายสำคัญของรัฐบาล คือ ให้นักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2555 ทุกคนได้เรียนรู้ผ่านแท็บเล็ต พีซี (Tablet PC : Tablet personal Computer) คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่สามารถพกพาได้ และใช้หน้าจอสัมผัสในการเรียนหรือทำงาน ซึ่งผู้บริหารต้องให้ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้อย่างถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนที่มีผลงานปฏิบัติที่เป็นเลิศทางการวิชาการ โรงเรียนดีประจำตำบล หรือโรงเรียนในฝัน เพื่อพัฒนางานวิชาการ และหารูปแบบนวัตกรรมใหม่สำหรับการบริหารจัดการงานวิชาการให้มีคุณภาพ

2.2 งานวิจัยนี้กำหนดตัวแปรการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีที่กำหนดไว้เท่านั้น ควรมีการวิจัยโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีอื่นซึ่งอาจมีตัวแปรที่แตกต่างไปเพื่อจะได้ข้อมูลในมิติอื่นที่เป็นปัจจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

1. ไกศิษฐ์ เปลรินทร์. การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานของข้าราชการครู. 2552. ได้จาก : http://www.kroobanok.com/news_filep56536051136.pdf. 8 พฤศจิกายน 2554
2. นัตริศ ปิยะพิมลสิทธิ์. สูตรของยามาเน. 2554 ได้จาก : <http://www.watpon.com/table/Yamane.pdf>. 11 กันยายน 2554
3. บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: สิริสิยาสาส์น; 2545
4. ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. รูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการวิจัยที่ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. สำนักงานปลัดกระทรวง: กระทรวงศึกษาธิการ; 2548
5. พรสุรีย์ สุชนะวัฒน์. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกิ่งอำเภอเนินมพัฒนา จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา; 2549
6. มณฑา วิญญูโสภิต. การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2547
7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. ได้จาก: <http://www.witayakornclub.wordpress.com>. 13 กรกฎาคม 2554
8. วิรุฬห์จิต ใบลี. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 – 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย; 2547
9. สรุปการสอบโอเน็ต. ได้จาก: [http:// www.Witayakornclub.wordpress.com/2009/](http://www.Witayakornclub.wordpress.com/2009/). 13 กรกฎาคม 2554
10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. ข้อมูลสารสนเทศ. ได้จาก: <http://www.nst1.obec.go.th>. 15 กรกฎาคม 2554
11. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาสารสนเทศ. ได้จาก: <http://www.nst2.obec.go.th>. 15 กรกฎาคม 2554
12. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3. ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาสารสนเทศ. ได้จาก: <http://www.nst3.obec.go.th>. 15 กรกฎาคม 2554

13. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. ข้อมูลครูและบุคลากรทางการศึกษาสารสนเทศ. ได้จาก: <http://www.nst4.obec.go.th>. 15 กรกฎาคม 2554
14. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ.2551 – 2555) กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค; 2551
15. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ; 2542
16. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ประกาศเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ: ศูนย์สภามูลนิธิ; 2550
17. Cronbach, LT. Essentials of Phychological Testing. 5th ed. New York : Harper& Ollins; 1990
18. Glickman, CD. Development supervision alternative. Practive for helping Teachers improve Instructional. New Yok : Prentice-hall; 1985
19. Harris, BM. Supervision behavior in education. 3rd ed. Englewood Clifts, N.J. Prentice-hall; 1985
20. Leithwood, K. A review of the research: Educational leadership. The laboratory for student success at the temple university center for research in humandevelopment and education. University of Toronto; 2006
21. Ubben. Gerrald C. and Hughes. Larry W. The Principal. Creative Leadership for Effective Schools. Boston: Allyn and Bacon; 1987

